

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
FOUNDATION FOR ECONOMIC & INDUSTRIAL RESEARCH

Τ. Καρατάσου 11, 117 42 Αθήνα, Τηλ.: 210 92 11 200-10, Fax: 210 92 33 977, www.iobe.gr
11 T. Karatassou Str., 117 42 Athens, Greece, Tel.: (+30) 210 92 11 200-10, Fax: (+30) 210 92 33 977

Τα Βιομηχανικά Δίκτυα στην Περιφέρεια

Νίκος Βέττας

Γενικός Διευθυντής

Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ)

Καθηγητής

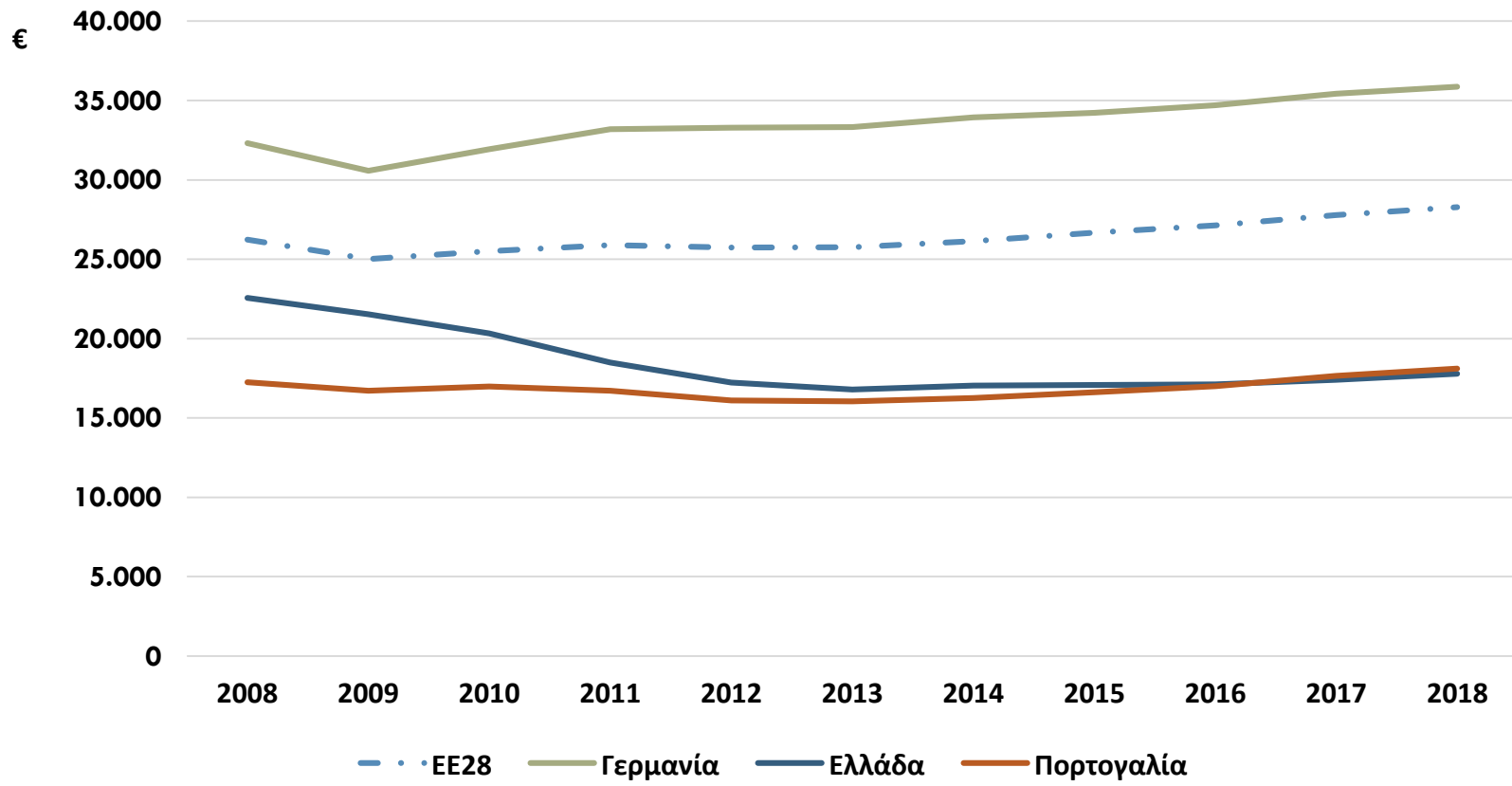
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

vettas@iobe.gr

ΣΕΒ –ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ 4.0: Η ευκαιρία που δεν πρέπει να χαθεί

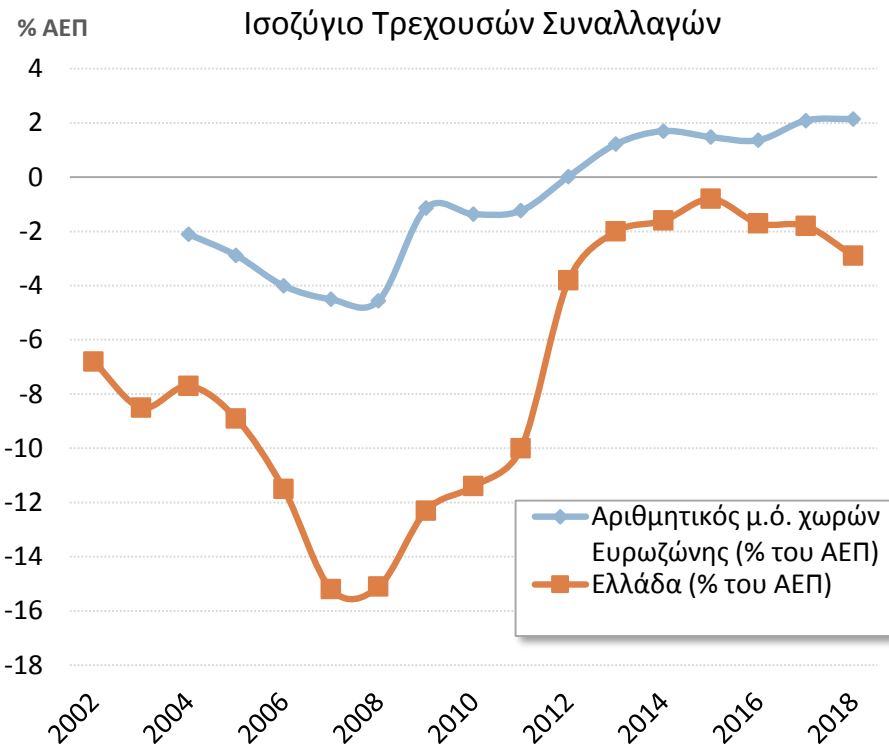
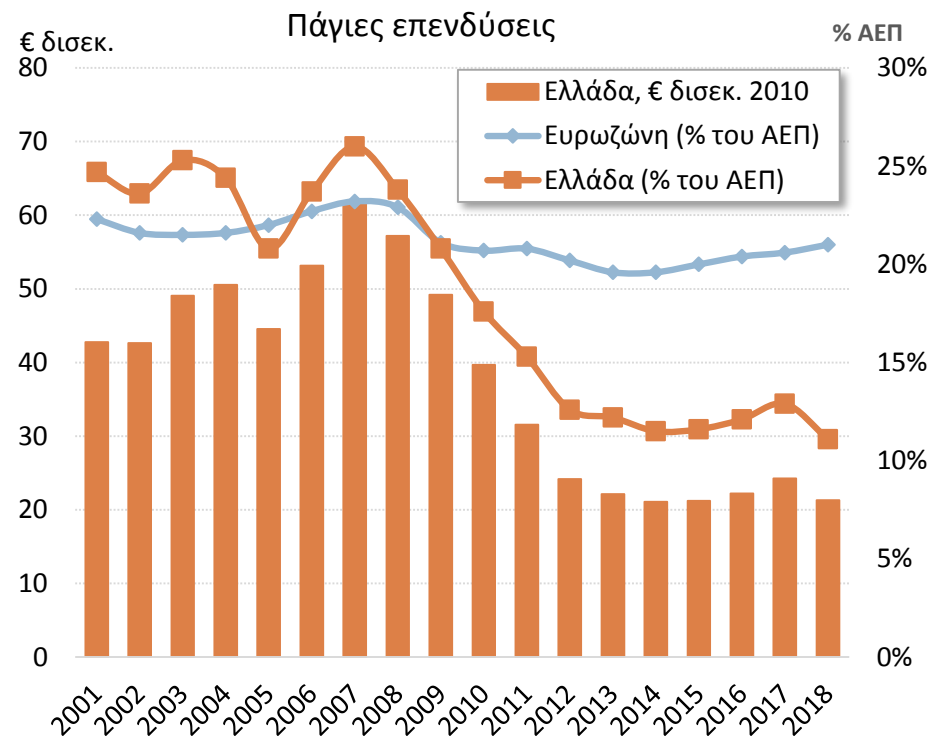
19 Δεκεμβρίου 2019, Hilton, Αθήνα

Κατά κεφαλή ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές 2010)

Πηγή: Eurostat

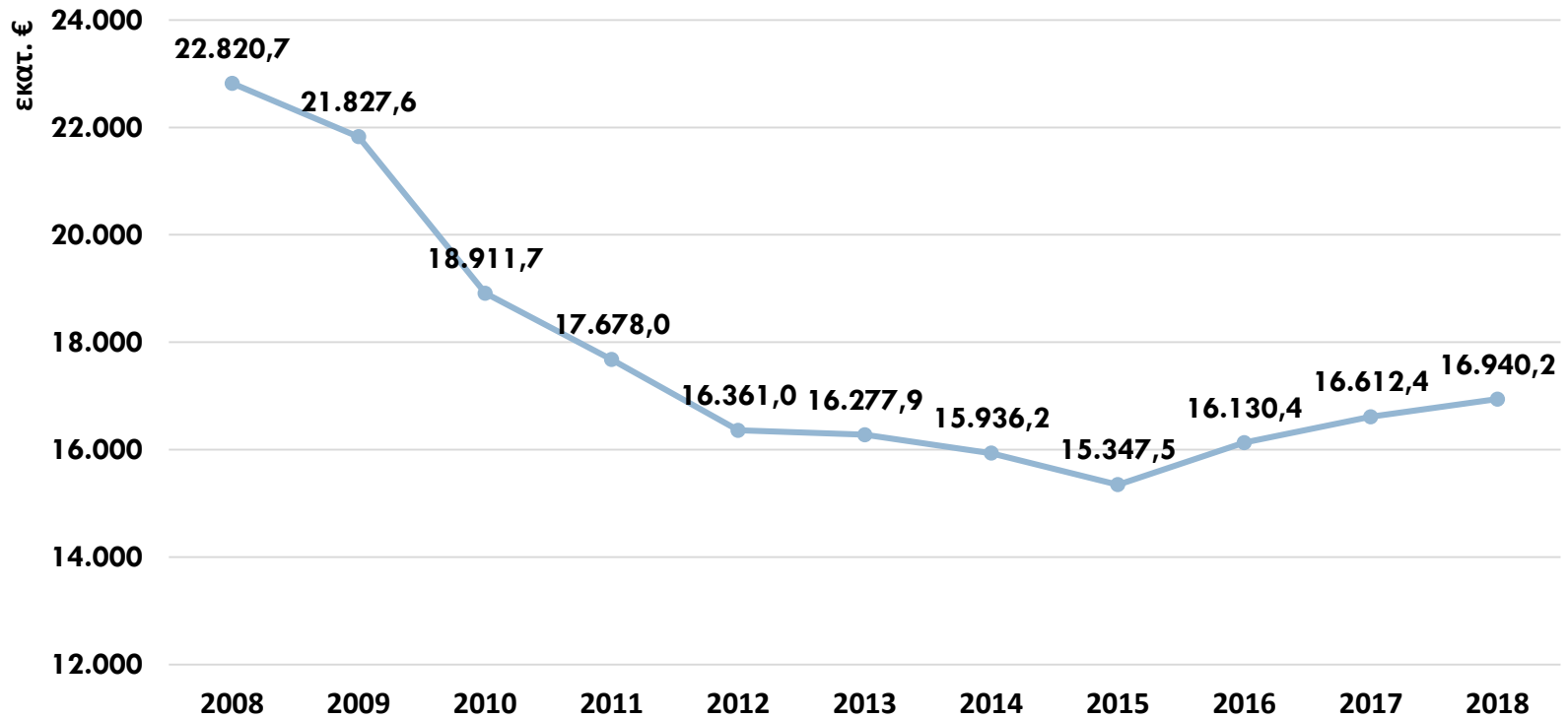
Για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας απαιτούνται σημαντικές νέες επενδύσεις

Πηγές: Eurostat, ELSTAT, ΤτΕ

...χωρίς η χρηματοδότησή τους να βασίζεται σε υπερβολικά ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών

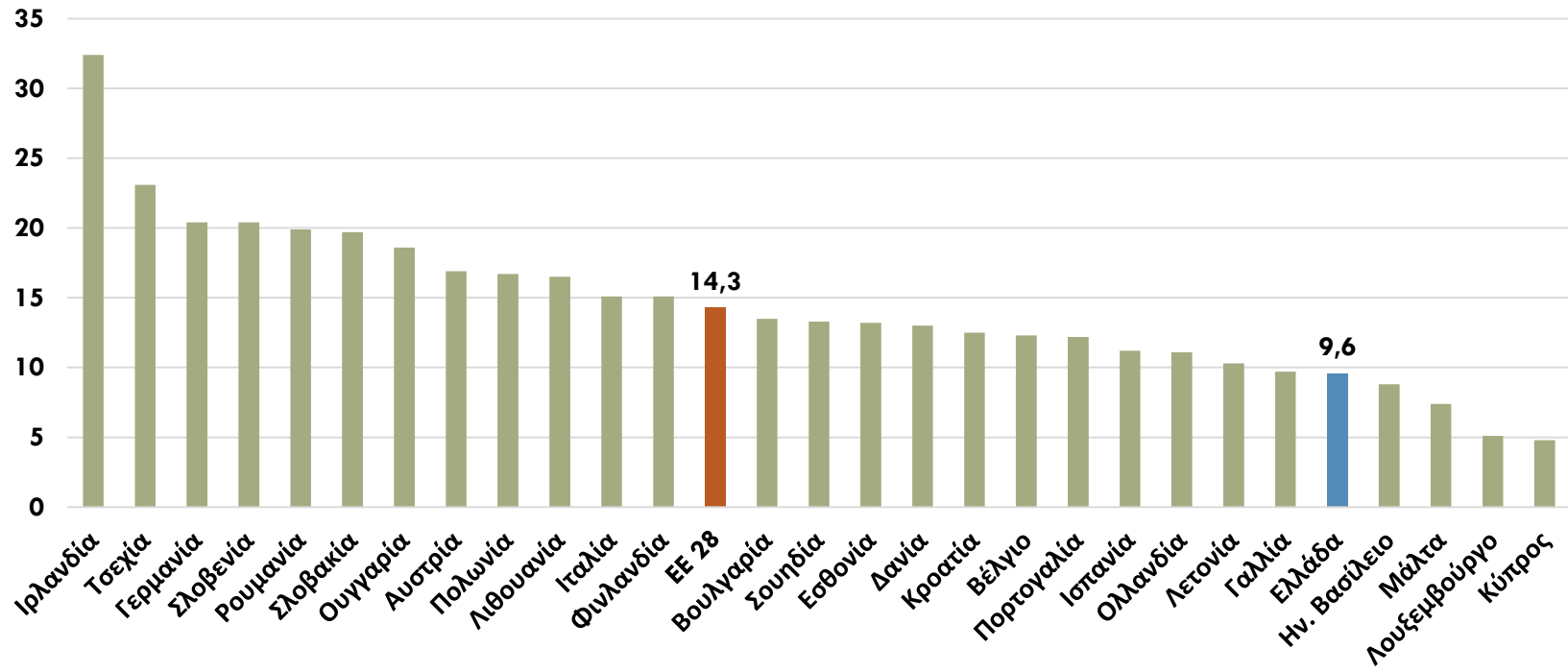
Σταθερές τιμές 2015

Πηγή: Eurostat

Χαμηλό το μερίδιο της Μεταποίησης στο ΑΕΠ

%ΑΕΠ (2018)

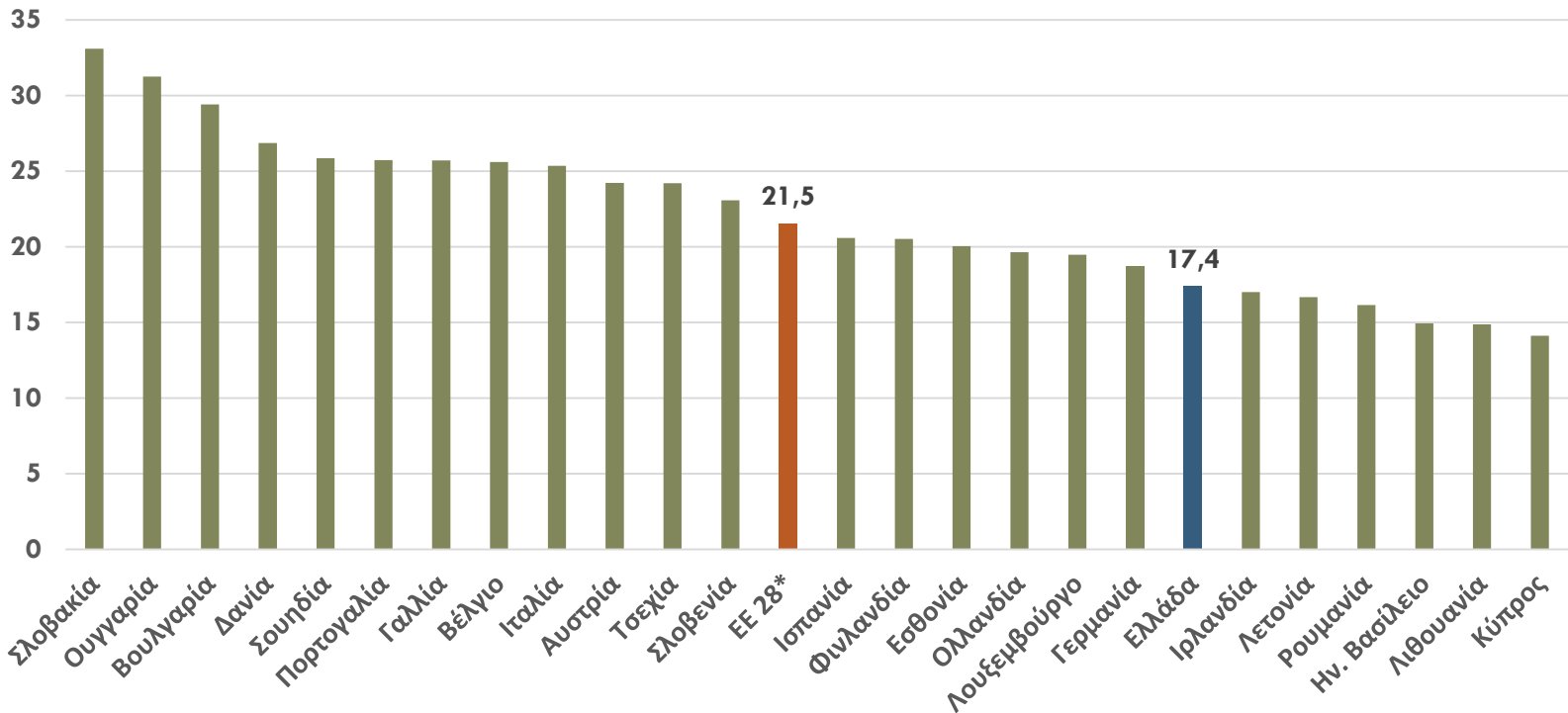

Πηγή: Eurostat

Ανάγκη για ενίσχυσή της, στο πλαίσιο και της ευρωπαϊκής βιομηχανικής πολιτικής.

Επενδύσεις της Μεταποίησης

% επενδύσεων στο προϊόν (προστιθέμενη αξία) - 2017

* εκτός Μάλτας, Πολωνίας και Κροατίας

Πηγή: Eurostat

«Χαρτογράφηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, τεχνολογικών εξελίξεων και ρυθμιστικών αλλαγών»

- Αποτύπωση παραγωγικού οικοσυστήματος βιομηχανίας σε περιφερειακό επίπεδο
  - ▣ πλήθος δευτερογενών δεδομένων
  - ▣ ευρεία έρευνα πεδίου σε 1.000 βιομηχανικές επιχειρήσεις της χώρας
  - ▣ κλειστές συναντήσεις εμπειρογνομόνων σε επιλεγμένα κλαδικά και περιφερειακά οικοσυστήματα

- Το έργο φιλοδοξεί να
  - ▣ καταγράψει τρέχοντα χαρακτηριστικά της διάρθρωσης του βιομηχανικού τομέα,
  - ▣ αναδείξει πλεονεκτήματα και υστερήσεις
  - ▣ δημιουργήσει μηχανισμό παρακολούθησης και πρόγνωσης των αλλαγών στα οικοσυστήματα, για τον σχεδιασμό πολιτικής για τη βιομηχανία

Υλοποίηση: Ιδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) και Εργαστήριο Βιομηχανικής και Ενεργειακής Οικονομίας (EBEO) ΕΜΠ με υπεργολάβο την Public Issue

Ολοκλήρωση έργου: Τέλος 2020

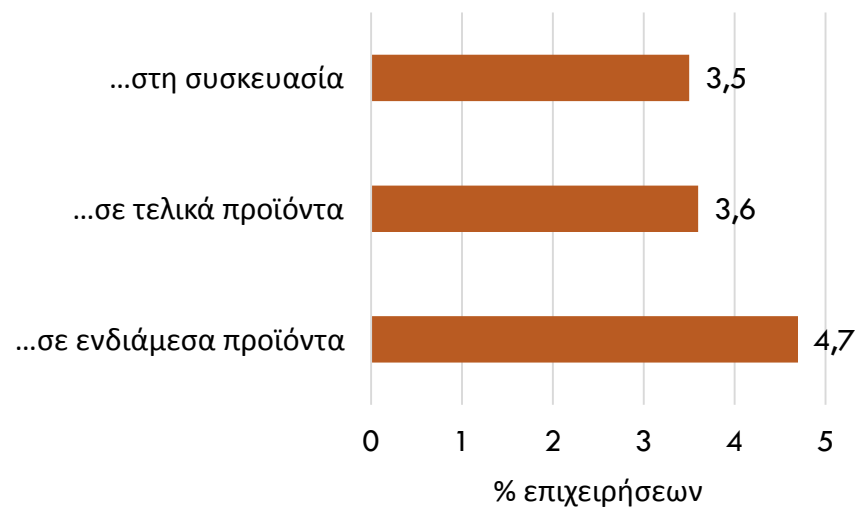
Βασικά ερευνητικά ερωτήματα

1. Ανταποκρίνονται οι σημερινές πολιτικές περιφερειακής εξειδίκευσης στις πραγματικές λειτουργικές ανάγκες της βιομηχανίας στην περιφέρεια;
  2. Πόσο αποτελεσματική έχει αποδεχθεί η πολιτική χρηματοδότησης της Έξυπνης Εξειδίκευσης;
  3. Έχουν αναπτυχθεί σταθερές συνεργασίες με μεγαλύτερες επιχειρήσεις εντός και εκτός των οικοσυστημάτων;
  4. Συμβάλουν οι πολιτικές και τα εργαλεία περιφερειακής ανάπτυξης αποτελεσματικά στην ανάπτυξη της βιομηχανίας και στην άρση των οικονομικών ανισοτήτων;
  5. Πώς θα αντιμετωπιστεί η οικονομική και παραγωγική στασιμότητα;
- Πρώτες εμπειρικές ενδείξεις από την έρευνα σε 1000 επιχειρήσεις

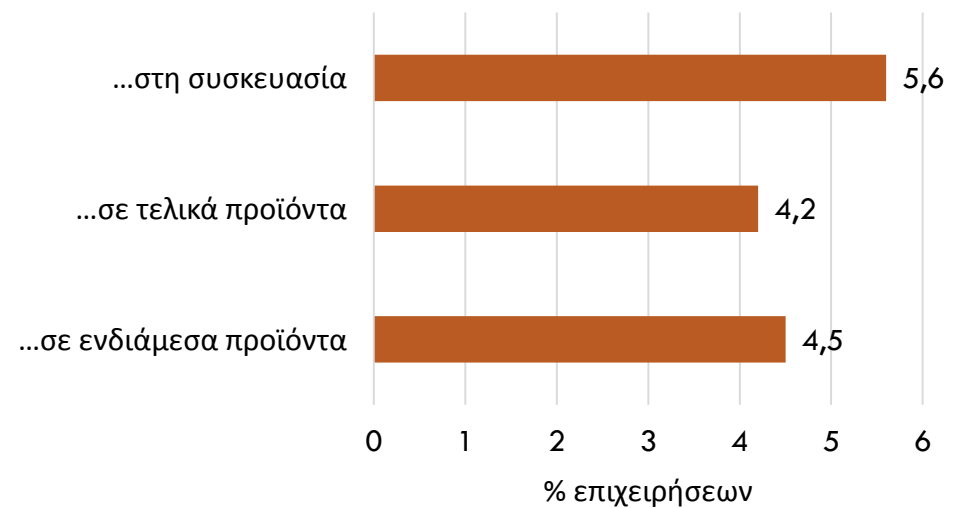

- ✓ Οι σημερινές πολιτικές περιφερειακής εξειδίκευσης δεν φαίνεται να ανταποκρίνονται στις πραγματικές λειτουργικές ανάγκες της βιομηχανίας στην περιφέρεια
  - Οι βιομηχανικές συνεργασίες στην παραγωγή προϊόντων είναι περιορισμένες και δεν έχουν ισχυρή τοπική διάσταση.
  - Η περιφερειακή εξειδίκευση και η χρησιμότητα πολιτικών για αλυσίδες αξίας τοπικού ενδιαφέροντος είναι περιορισμένη.

Συνεργασίες στην ίδια περιφέρεια

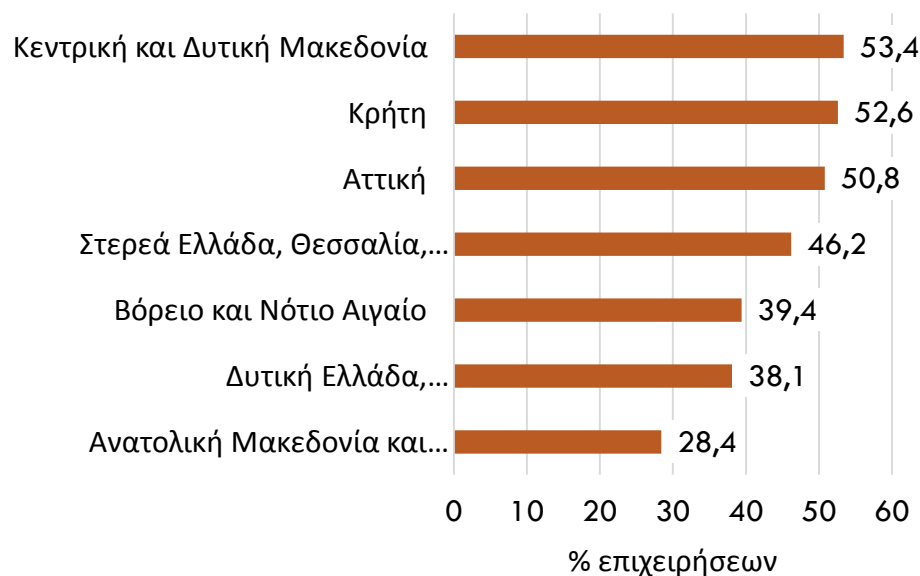

Συνεργασίες εκτός περιφέρειας

Χαμηλές επιδόσεις στην καινοτομία...

Επιχειρήσεις που εισήγαγαν νέα ή σημαντικά βελτιωμένα προϊόντα (αγαθά ή υπηρεσίες) στην αγορά την τελευταία διετία (2017-2018)

Επιχειρήσεις που εισήγαγαν κάποιες καινοτομίες που αφορούν σε παραγωγικές διαδικασίες ή διεργασίες την τελευταία διετία (2017-2018)

Σχεδόν οι μισές από τις καινοτομίες προϊόντος είναι νέες μόνο για την επιχείρηση
Μόνο 39% είναι νέες για την αγορά, και 15% για τη διεθνή αγορά

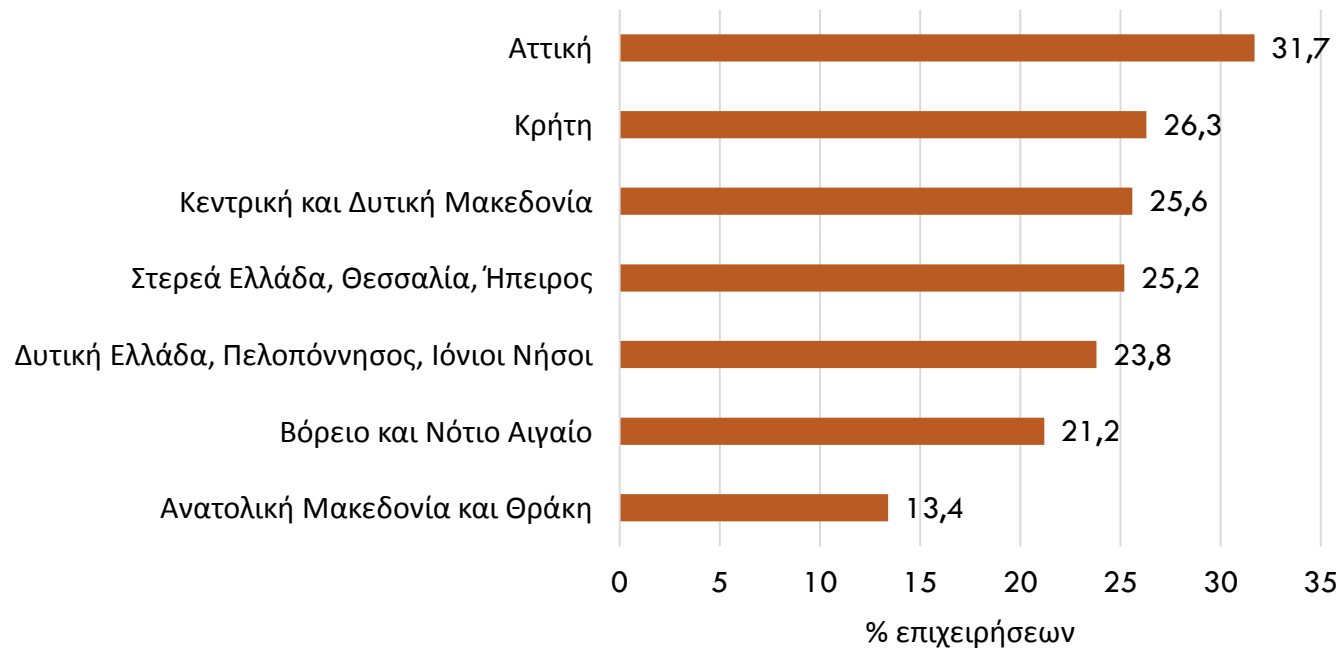
Περιορισμένες συνεργασίες με ερευνητικά κέντρα

- ✓ **Η Έξυπνη Εξειδίκευση δεν απαιτείται να έχει περιφερειακά χαρακτηριστικά αλλά κυρίως παραγωγικά, ώστε να συνδέει κοινά πεδία ενδιαφέροντος.**
  - Οι συνεργασίες για έρευνα και καινοτομία είναι περιορισμένες, αλλά αναπτύσσονται εξίσου αποτελεσματικά είτε εντός, είτε εκτός μιας περιφέρειας.

Επιχειρήσεις που συνεργάστηκαν στο πλαίσιο των καινοτομικών της δραστηριοτήτων με ερευνητικά κέντρα την τελευταία διετία (2017-2018)

Ποσοστό επιχειρήσεων που διαθέτει τμήμα Έρευνας & Ανάπτυξης

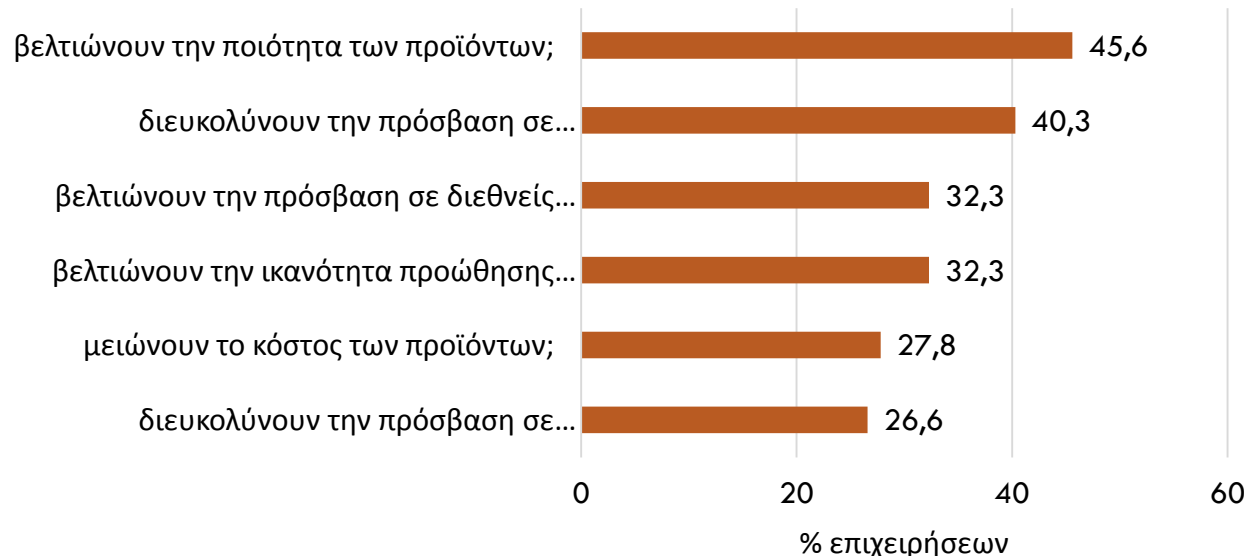
Στο σύνολο της βιομηχανίας, μόλις το 27,1% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι διαθέτει τμήμα Έρευνας και Ανάπτυξης.

✓ Χωρίς σταθερές συνεργασίες με μεγαλύτερες επιχειρήσεις εντός και εκτός της περιφέρειας

- Οι βιομηχανικές επιχειρήσεις παραδίδουν τα προϊόντα τους στον επόμενο κρίκο της εμπορικής αλυσίδας και όχι σε άλλη βιομηχανική επιχείρηση
- Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος και Ιόνια νησιά
  - Πωλήσεις: 44,1% σε άλλη χωρική ενότητα – 30,6% στο εξωτερικό
  - 64% των πωλήσεων σε εγχώριες ΜμΕ
  - 71% των εξαγωγών σε ΜμΕ
  - Αγορές: 42,8% σε άλλη χωρική ενότητα – 14,3% στο εξωτερικό
- Κεντρική και Δυτική Μακεδονία
  - Πωλήσεις: 35,6% σε άλλη χωρική ενότητα – 34,8% στο εξωτερικό
  - 53% των πωλήσεων σε εγχώριες ΜμΕ
  - 55% των εξαγωγών σε ΜμΕ
  - Αγορές: 25,4% σε άλλη χωρική ενότητα – 35,5% στο εξωτερικό

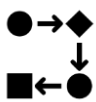

- ✓ Τα τοπικά οικοσυστήματα δεν αποτελούν για τη βιομηχανία καταλύτες ανάπτυξης ή σημαντικής προστιθέμενης αξίας.
  - Οι σημαντικοί πόροι που έχουν διατεθεί πρέπει να αποτιμηθούν στη βάση των αναγκών των επιχειρήσεων και των κρίσιμων υποδομών
  - οι ανάγκες των επιχειρήσεων αφορούν πρωτίστως πολιτικές:
    - για μεγέθυνση μέσα από την καθετοποίηση και
    - για συνεργασίες σε όλη την επικράτεια.

Σε τι βαθμό οι τοπικές συνεργασίες

Τυπολόγηση με βάση κριτήρια και επιδόσεις

Τυπολογίες επιχειρήσεων (έρευνα πεδίου)

Προφίλ επιχειρήσεων	Κατηγορία Α Δυναμικές επιχειρήσεις	Κατηγορία Β1 Επιχειρήσεις με προοπτική περαιτέρω ανάπτυξης	Κατηγορία Β2 Επιχειρήσεις σε στασιμότητα	Κατηγορία Γ Επιχειρήσεις σε επιβράδυνση ή απόκλιση
Α. Οικονομικό Προφίλ	20,0%	30,3%	42,7%	7,0%
Β. Εξαγωγικές επιδόσεις	42,9%	36,0%	12,0%	9,1%
Γ. Τεχνολογικές επιδόσεις	21,1%	20,2%	51,9%	6,8%
Δ. Επιχειρηματικές και συνεργατικές σχέσεις	8,8%	11,1%	16,4%	63,7%
Ε. Επίπεδο οργάνωσης και πολιτική ανθρώπινων πόρων	25,2%	28,5%	30,1%	16,3%
ΣΤ. Υποδομές και δομές λειτουργίας των επιχειρήσεων	25,9%	25,3%	19,3%	29,4%

Ασθενείς διαπεριφερειακές και ενδοπεριφερειακές σχέσεις για το 63,7% των επιχειρήσεων

✓ Οικονομική και παραγωγική στασιμότητα

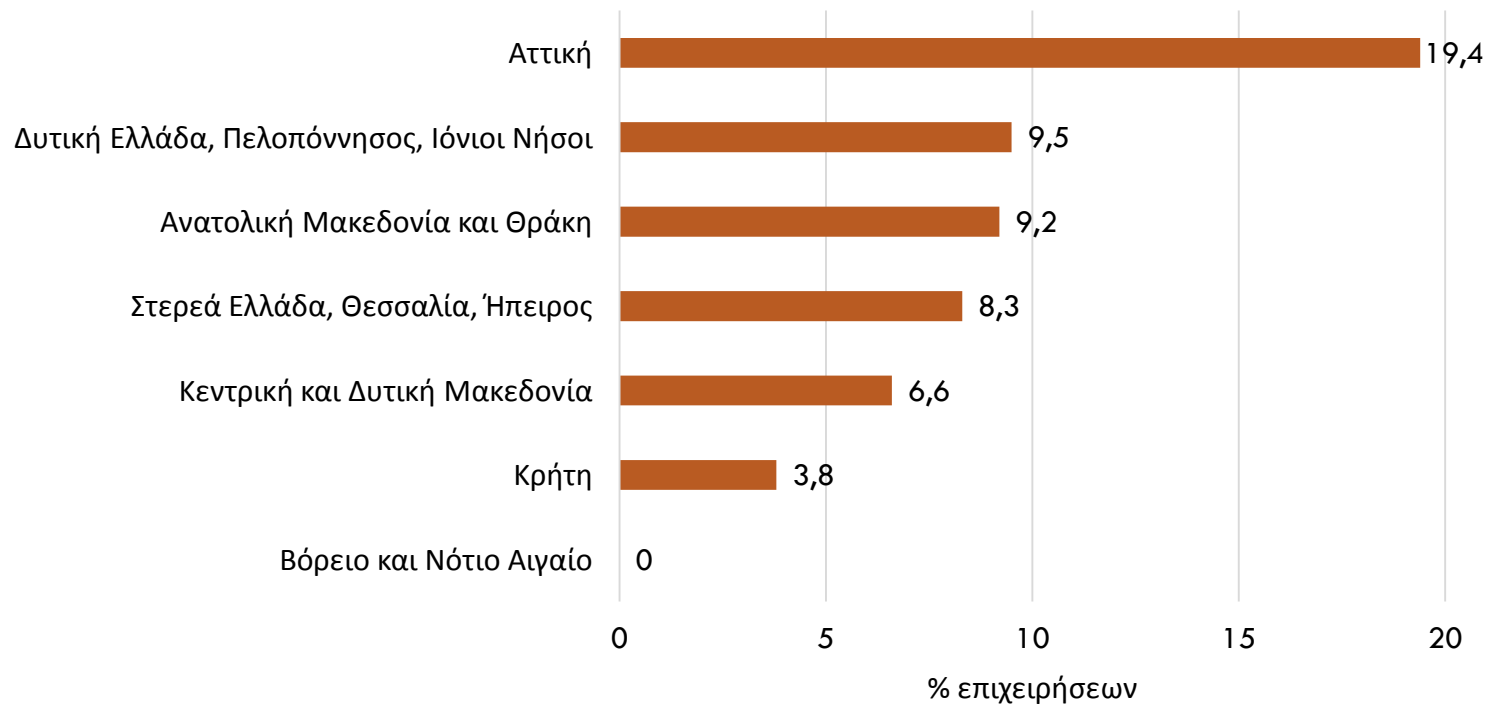
- Παρά τον ισχυρό εξαγωγικό προσανατολισμό, με σημαντική τεχνολογική επιβράδυνση και χωρίς επιχειρηματικές σχέσεις
  - *το 50% των βιομηχανιών της περιφέρειας βρίσκεται σε οικονομική στασιμότητα, παρά τον ισχυρό εξαγωγικό προσανατολισμό που έχει αναπτύξει το 43%*
  - *το 59% των επιχειρήσεων εμφανίζει σημαντική τεχνολογική επιβράδυνση*
  - *το 80% δεν δημιουργεί νέες επιχειρηματικές σχέσεις (πελάτες / προμηθευτές)*
- Σχετική αδράνεια στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, χωρίς θεσμοθετημένες διαδικασίες αξιολόγησης, ανάπτυξης και επιβράβευσης.
  - *το 46,2% έχει θεσμοθετημένες διαδικασίες αξιολόγησης, ανάπτυξης και επιβράβευσης*
- Σημαντικές οι ελλείψεις στις υποδομές παρά τις βελτιώσεις, στα δίκτυα μεταφορών, ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και ύδρευσης/αποχέτευσης.
  - *το 50% των βιομηχανιών δεν είναι ικανοποιημένες με τα δίκτυα μεταφορών, ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και ύδρευσης/αποχέτευσης*

Ιδιαίτερα περιορισμένη η συμμετοχή στις εξελίξεις της «4ης Βιομηχανικής Επανάστασης»

Η προσαρμογή της περιφέρειας στις προκλήσεις της 4^{ης} βιομηχανικής επανάστασης είναι απαραίτητη για την ταχεία οικονομική ανάκαμψη.

Επιχειρήσεις που αξιοποιούν ήδη τις τεχνολογίες της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης με σημαντικό όφελος

- ✓ **Η Βιομηχανία 4.0 διευκολύνει την καθετοποίηση, και τις επιχειρηματικές συνεργασίες ανεξαρτήτως γεωγραφικής θέσης.**
  - Ψηφιακές τεχνολογίες που διασυνδέουν απομακρυσμένες εγκαταστάσεις σε πραγματικό χρόνο και με αδιάκοπη ροή πληροφορίας,
  - αναδιατάσσοντας τα βιομηχανικά δίκτυα και εξελίσσοντας την επικράτεια σε μια **ενιαία βιομηχανική χωρική ενότητα.**

Πέντε άξονες στρατηγικής Βιομηχανία 4.0 για την περιφέρεια

1. Ενίσχυση των δια-περιφερειακών σχέσεων στην παραγωγή με ψηφιακές τεχνολογίες,
2. Ταχεία διείσδυση σε αγορές εκτός περιφέρειας
3. Στήριξη των ΜμΕ να δημιουργήσουν σταθερές B2B συνεργασίες με μεγαλύτερες επιχειρήσεις εντός και εκτός Ελλάδας
4. Σύνθετες τεχνολογικές ανάγκες της βιομηχανίας από ερευνητικά κέντρα όλης της επικράτειας.
5. Επενδύσεις τεχνολογικής αναβάθμισης των γραμμών παραγωγής αλλά και καλύτερες τοπικές υποδομές.

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας

Αναθέτουσα Αρχή

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΠΑνεΚ 2014-2020
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

